

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 15.

Den 14 April 1798.

Offentlig Indretning.

Hidtil er i Kongens Riger og Lande savnet en almindelig Indretning, hvorved Undersaatterne i begge Riger og Fyrstendømmene kunde forsikre deres værlige Ejendomme mod Tab ved Ildsvaade. Vel ere nogle saakaldte Meubel-Gilder i Fyrstendømmene, men formædlest deres alene til locale Omstændigheder sigtende Indretning ere de deels alt for indskrænkede til dette Øjemed, og deels ikke byggede paa rigtige Grundsætninger. Da det imidlertid er vigtigt for Landmænd, Kjøbmænd, Fabrikanter og Manufacturister, at de, uden at søge udenlandsk Forsikring, i Kongens egen Stat kunne finde en Sikkerhed for deres værlige Ejendomme, som, ved mere offentlig Tiltro, end den, som udenlandske Assuranceer almindeligen have, kunde bane dem Vej til at erholde en, med den forøgede Production og Flid forholdsmæssig, Credit paa slige Ejendomme, til større Udvikelse af deres Virkekraft: saa har Hs. Majest. saavel

af

af fornævnte Aarsag, som og med Hensyn til, at Premi-
 mierne for deslige Forsikringer kunde forblive i Landet,
 fundet for godt, at oprette et almindeligt Brand-Assen-
 sance-Compagnie paa Bæ og Effecter i Danmark, Nor-
 ge og Hertugdømmene, Staden Kjøbenhavn undtagen,
 og under 4. d. M. at udgive en Octroy for dette Com-
 pagnie, hvoraf Hoved-Indholdet er følgende:

- 1) Compagniet inaa tegne Assurance for Risiko af Ilds-
 vaade paa alle Slags Kjøbmands-Gods, alle Slags
 Fabrikers, Manufacturers og Verkers raæ, halv-
 færdige og færdige Varer, alle Slags Sæd, Foder,
 Dvæg og Creature, saavelsom Meubler og Effecter
 m. v. overalt i Kongens Riger og Lande udenfor
 Staden Kjøbenhavn.
- 2) Compagniets Fond eller Grund-Capital skal i det
 mindste bestaae af 500,000 Rdlr. Courant, inddeelt
 i 5,000 Actier, hver Actie til 100 Rdlr., som og
 kunne deles i halve Actier til 50 Rdlr. Subscribe-
 res for flere Actier, bliver Fonden, til Sikkerhed
 for den Summa, paa hvilken ved Compagniet regnes
 Assurance, saameget større.
- 3) Subscriptionen begynder den 15 Maj, og varer i
 14 Dage. Den modtages i Kjøbenhavn, Christia-
 nia, Christiansand, Trondhjem, Bergen, Altona
 og Flensborg af den eller dem, som nærmere vorder
 bekjendtgjort. Skulde det for bemældte Antal Actier
 ikke i denne Tid blive complet, beholder Kongen selv

de overblevne. Actiernes Beløb betales i de kongelige Kasser paa ethvert Sted i tvende Terminer, nemlig 11 Junii og 11 Dec. 1798, hver Gang med det Halve.

Derfor erholder Compagniet kongelige Obligationer til 4 Procent Rente og med et Aars Opsigelse. Betalingen for den første Termin maa antages til 31 Jul. d. A., og for den anden til 31 Januar næste Aar, men Renterne deraf beregnes alligevel Compagniets fra 11 Jun. og 11 Dec. d. A.

Indskudet kan og skee i kongelige Obligationer; der bære 4 Procent Rente, og lyde paa et Fjerdingaars Opsigelse.

Det er Compagniet ogsaa tilladt, siden at anbringe de saaledes i den kongelige Kasse indbetalte Penge, imod andre sikke Hypotheker. For første Termins Indskud erholder hver Interessent, imod den ved de kongelige Kasser bekomne Quitting, et Interimsbeviis af den Commission, som Kongen vil udnævne til Compagniets første Indretning, men naar anden Termin er betalt, erholdes formeligt Actie-Brev af Directionen. De, som udeblive med anden Termin, tabe det i første Termin gjorte Indskud og Ret til Interessentskab i Compagniet.

- 4) Indkommende Renter og Præmier modtages ligesledes i Kongens Kasse i de første fem Aar, indtil samme, tilligemed det første Indskud, udgjør en Million Rdlr.;

Rdlr.; men skulde denne Summa inden bemældte fem Aars Forløb indkomme, modtages dog ogsaa, hvad derover maatte indløbe, indtil disse fem Aar ere til Ende.

- 5) Compagniet skal kunne modtage Assuranceer i det seneste den 1 October 1798.
- 6) Compagniet skal have sin Kasse i Banken, samt der tage Folium; og maa til daglige Udgifter ikke være mere, end 500 Rdlr., i Cassen hos Bogholderen, som stiller Caution.
- 7) Præmierne i de første fem Aar, nemlig til 11 Dec. 1803 maa alene anvendes til Erstatning for Skader; det øvrige tillægges Compagniets Fond.

Derimod udbetales Renterne til Interessenterne fra 11 Dec. 1798 af, for saavidt deraf ikke maatte ubfordres til Skaders Erstatning.

Efter 11 Dec. 1803 oplægges ikkun Halvparten af det, som overstiger fire Procent, til Fonden, og endeligen, naar Compagniets Fond, det være sig ved Subscription eller ved Opsamlingen, er steget til en Million Rdlr., kan alt hvad aarlig indkommer i Præmier og Renter, efter Udgifternes Fradragelse, uddeles som Udbytte imellem Interessenterne. Men skulde endog denne Sum strax ved Subscription indkomme, skal dog i de første fem Aar, Renterne undtagne, alt det, som ikke til Erstatning for Skader behøves, oplægges til den faste Fond. Indtræffer

faa betydelig Skade, at denne Capital maa angribes, indeholdes med Udbytte saalange, indtil en Capital af en Million Rdlr. igjen er tilvejebragt.

- 8) Præmierne bestemmes efter den større eller mindre Fare, saavel i Henseende til Bygningerne, som Varerne, og de tegnede Assurance's Størrelse i een Risiko.

Til første Classe regnes: Alle Meubler og Varer, som ere mindst Fare underkastede, saavelsom Qvæg og Creature, i Huse af Grundmuur til alle Eider, i Byer, eller eneliggende Steder af Muur- og Bindingsværk, med Tegl-, Skifer-, Jern-, Bly- eller Kobber-Tag, hvilke forsikkes

indtil 5,000 Rdlr. i een Risiko for	• • •	$\frac{1}{4}$ Proc.
fra 5,000 til 10,000 Rdlr.	• • • • •	$\frac{1}{3}$ —
og fra 10,000 til 15,000 Rdlr.	• • •	$\frac{1}{2}$ —

Til anden Classe regnes: Alle Meubler og Varer, som ikke ere størst Fare underkastede, saavelsom Qvæg og Creature, i Huse af baade Muur- og Bindingsværk tilsammen, i Byer, eller eneliggende Bygninger af Træ, med Tegl- eller anden Slags herovenfor benævnt Tag, samt Gæstgiver- eller Herbergeer-Huse, saavelsom alle Skibe i Havn eller paa Stabel, Skibbyggeres, Bødkeres, Snekkeres, Bryggeres, Bageres og Smedes Redskaber, Materialier og Vare-Oplag

indtil 5,000 Rdlr. i een Risico for • • $\frac{1}{3}$ Proc.
 fra 5,000 til 10,000 Rdlr. • • • $\frac{1}{2}$ —
 og fra 10,000 til 15,000 Rdlr. • • $\frac{2}{3}$ —

Til tredie Classe røgnes: Alle Meubler og
 Varer, samt Qvæg og Creature, i Bygninger med
 Straatag, saavel som Træbygninger i Byer, tillige-
 med Brændeviinsbrænderiers, Sæbesyderiers, Suk-
 ker-Raffinaderiers og Chymisters Materialier og Va-
 rer; alle Slags Gods og Varer, som ere størst Fare
 underkastede, saasom: Beeg, Tjære, Terpentin,
 Bix, Hør, Hamp, Olie, Talg, Brændevin m. v.,
 Korn, Høe, Halm, Sæd i Straaet, saavel som Han-
 delsvarer, der vanskeligen kunne bortflyttes, saasom:
 Porcelain, Glas og Pottemagervarer

indtil 5,000 Rdlr. i een Risico for • • $\frac{1}{2}$ Proc.
 fra 5,000 til 10,000 Rdlr. • • • $\frac{2}{3}$ —
 og fra 10,000 til 15,000 Rdlr. • • $\frac{3}{4}$ —

Høiere Summer paa eet Sted forsikkes efter
 nærmere speciale Betingelser om Præmien, dog ikke
 til større Sum, end 50,000 Rdlr. i een Risico.
 Krudt antages ikke.

For Forsikringer under 1000 Rdlr. kan en
 ringere Præmie af Compagniet bestemmes, og næ-
 mere Forestilling gjøres, dersom Erfaring skulde vise,
 at nogen Forandring i den gjorte Bestemmelse kunde
 være nødvendig.

9) Ingen Assurance paa Varer og Meubler gjælder længer, end eet Aar; paa Varer, utærsket Sæd og Fourage kan den og tegnes for et Hjerdingaar, og for Meubler og Effecter for et halvt Aar.

10) Ingen maa assureere de samme Ting mere, end eet Sted, under Tab af Erstatning og Tiltale som for svigagtig Omgang; dog at Panthavere holdes skadesløse, saavidt den forsikrede Sum dertil er tilstrækkelig.

11) Assurancen skeer for Gldsvaade, rejsende sig af hvad det maatte være, inden i Huset eller uden fra, fiendtligt Anfald undtagen.

For total Skade indeholdes to Procent Rabat; derimod godtgjøres alle Omkostninger ved de forsikrede Varers og Effecters Bortflytning og Redning fra Glden. Erstatning udbetales tre Maaneder efterat Skaden er beviist. Det, som Skaden overstiger den forsikrede Capital, erstattes ikke, men er det forsikredes Værdi større, end Assurancen, bidrager den samtlige Værdi i Forhold til Skaden.

12) Assurance forlanges skriftligen ved en classificeret Angivelse paa de Ting, der begjæres forsikrede, med deres hofsatte Værdi under een Summa, hvorved Bygningerne, hvori det, som forlanges forsikret, befindes, nøjagtigen beskrives efter den i ottende Post fastsatte Inddeling med Hensyn til den forskjellige Fare; enhver Angivelse kan ikke indbefatte andre Ting,
end

end de, som i Henseende til Faren høre under een Klasse.

Skaden beviser Ejeren med sine Bøger og Regnskaber, eller med sine Folks Vidnesbyrd ved et lovligt Tingsvidne, eller, naar intet andet Beviis kan have, ved sin edelige Angivelse.

- 13) Ewigagtig Omgang forbryder Erstatningen, og desuden straffes efter Lovene, dog uden Tab for Pant-haveren i Følge 10 §.
 - 14) Compagniet kan antage Commissionairer til at tegne Assuranceer i Provindserne, og ellers at paasee dets Bedste.
 - 15) Compagniets Commissionairer skulde ved Ildbrand foranstalte det forsikrede Gods Beskyttelse, saavidt sligt kan bestaae med de offentlige Brand-Anstalter.
 - 16) Uden for Oetroyen retter man sig, i Henseende til det, som bør iagttages til sælles Sikkerhed, efter de paa hvert Sted gjældende Anordninger.
 - 17) Compagniet søges for Retten i Kjøbenhavn, og de, som have forsikret, for Retten paa det Sted, hvor de forsikrede Varer have været.
 - 18) Naar Compagniet ej længer vil vedblive at assurere, skal det offentligen tilkjendegives sex Maanedes forud.
 - 19) Til at foranstalte og besørge det Fornødne til Subscriptionens Fremme, den første Termins Betaling, og en Generalforsamlings Sammenkaldelse m. v. ud-
- nævner

nævner Kongen en Commission, som siden afleverer Alting til Compagniets Repræsentanter.

Generalforsamlingen holdes i Kjøbenhavn, og enhver, som har erlagt første Termins Indskud, er stemmeberettiget Interessent.

I Generalforsamlingen vælges Repræsentanter, som skulle være syv, hvoraf efter Lodkastning tvende afgaae aarligen i to Aar og trende i det tredie Aar o. s. v. For hver Actie regnes een Stemme, indtil 50, som det højeste Antal Stemmer, nogen Interessent kan have, om han endog ejer flere Actier.

Repræsentanterne og tvende af Kongen udnævnte Embedsmænd skulle have Over-Opsyn og føre Overbestyrelsen over Compagniet, og handle i dets Navn.

Men naar en Convention vedtages, eller andre vigtige Sager udenfor Octroyen beslattes, sammenkaldes en Generalforsamling, som altid holdes i Kjøbenhavn. Fraværende Interessenter kunne give Stemme ved Fuldmagt til en nærværende Interessent.

- 20) Til at forestaae og bestyre Compagniets daglige og løbende Forretninger, vælge Repræsentanterne, med de tvende af Kongen Tilforordnede, tre Directeurer, som vedblive i tre Aar, da een afgaaer efter Lodkastning, næste Aar ligesaa, og siden aarligen den ældste.
- 21) Repræsentanterne og Directeurerne skulle boe i eller nær Kjøbenhavn.

Repræ-

Repræsentanterne skulle og være Interessenter, men Directeurer kunne vælges uden for Compagniet, og til Tilforordnede forbeholder Kongen sig at vælge, hvem han finder for godt.

22) Directionen foreslæaer, og tillige med Repræsentationen vælger, en Bogholder, som tillige skal være Kasserer, og en Secretair, der fører Compagniets Brevverling tillige med Protocollerne.

23) Indtil Alting er i Orden forsamle Repræsentanterne og de Tilforordnede sig saa ofte fornødent gøres, men siden hvert Fjerdingaar, eller naar enten de finde det for godt, eller Directionen forlanger det.

I Fjerdingaars Samlingerne undersøges Compagniets Tilstand og Forsatning. Naar ikke med de tvende Tilforordnede i det mindste fem ere tilstæde, kan intet afgjøres.

24) Directeurerne skulle i det mindste een Gang om Aaaneden eftersee Compagniets Bøger; men fire Gange om Aaret lader Repræsentanterne Kasse og Bøger eftersee.

25) Compagniets Bøger affluttet aarligen, og revideres ved tvende af Repræsentationen valgte Revisorer, hvoraf een afgaaer det første Aar efter Lodkastning, og siden aarligen den ældste.

Repræsentanterne decidere og quittere Regnskabet, og bestemme hvormeget for hver Actie bliver at uddele.

- 26) Tvistigheder imellem Betjenterne afgjøre Directeurerne, men imellem Directionen og Betjenterne Repræsentanterne og de Tilforordnede.
- 27) Til Compagniets Ophævelse efter 18de Post sammenkaldes en Generalforsamling to Maaneder forud i de offentlige Tidender, og Ophævelsen ansees ikke besluttet, uden at Ejerne af to Trediedele af Actierne deri ere enige.
- 28) Policerne betales med 1 Rdlr. for 3,000 Rdlr. Assurance, 4 Mk. for 1,000 til 3,000 Rdlr., og 2 Mk. for 500 til 1,000 Rdlr. Under 500 Rdlr. betales Policen med 1 Mk., og for 100 Rdlr. eller derunder 8 Sk.
- 29) Saavel Directeurernes, som Revisorernes og Betjenternes Løn bestemme Repræsentanterne og de Tilforordnede.
- 30) Naar Actier sælges, transporteres de i Compagniets Bøger imod 24 Sk. for en heel, og 12 Sk. for en halv Actie.
- 31) Compagniet fritages for stempet Papiers Brug, og forundes Portofrihed i fem Aar med de danske og norske Brev-Poster, samt halv Portofrihed af Pengere-Kemisser til eller fra Danmark og Hertugdømmene.
- 32) Repræsentanterne og de Tilforordnede tillades, at tage saadanne Beslutninger, som de ansee tjenlige, foruden det som ved Octroyen er fastsat.

Til den i 19de Post ommældte Commission ere udnævnte: Etatsraad og Deputeret Lawack, Justitsraad Wilkens, Bank-Commissair Damkier, Brandvæsens Directeurerne Holm og Bertelsen.

Subscriptionen modtages ved Commissionen i Kjøbenhavn, ved Stifts-Contoiret i Christianssand, hos Zahl-Kassereren i Christiania, Stiftamtsskriverne i Trondhjem og Bergen, Amtsforvalteren i Flensborg, og ved det kongelige Bank-Contoir i Altona.

Forgivning.

Ved Rescript af 13 d. M. til Biskoppen over Ribe Stift er det bevilget, at den ved Michaelis Kirke i Fredericia hidtil fastsatte Omverling af hver anden Søndag tydske Højmesse, og hver anden, tydske Aftensang, samt hver anden eller tredie Fredag tydske Prædiken og Communion, for Eftertiden maa saaledes forandres, at der bliver hver anden Maaned, eller sex Gange om Aaret, holden tydske Prædiken til Højmesse, og hver anden Maaned tydske Aftensang, samt hvert Fjerdingaar, eller fire Gange om Aaret, tydske Fredags-Prædiken og Communion; ligeledes, at det maa staae Præsterne saavel ved den danske, som ved den tydske, Gudstjeneste sammesteds frit for, efter enhvers Godtbefindende, enten at messe, eller blot at oplæse Texterne for Alteret.

Ved Rescript af 1. D. til samtlige Amtmænd og Biskopper i Danmark er det fastsat, at naar Vacance

ind-

indtræffer i et Sognefald, hvor Tiende-Forening ikke allerede er indgaaen, skal den Forretning, som bør foretages, for at bevirke Forening om Præstetienden, holdes paa Amts-Contoiret, hvor vedkommende Tiende-Ydere, efter Tilsigelse, skulle være pligtige, enten selv, eller ved Besuldmægtigede, at møde; og dersom nogen Tiende-Yder, efter foregaaende Tilsigelse, hverken selv møder, eller giver Nogen Fuldmagt, paa sine Begne at møde ved Forretningen, skal han ansees, stiltiende at samtykke den Accord, som de øvrige Tiende-Ydere af samme Sogn indgaae i Henseende til Tiende-Udgiften. I øvrigt er det bevilget, at Herredsprovsterne maa til disse Møder, af det Sogn, for hvis Skyld Rejsen feer, forundes fri Befordring til og fra Amts-Contoiret.

Blandede Efterretninger.

Efter Instilling af Biskoppen i Sjælands Stift, har Cancelliet, ved Skrivelse af 31 Marts, samtykket, at den residerende Capellan til dansk Kirke i Helsingør maa fæste Jord paa de Liig, som begraves paa Assistentens Kirkegaarden udenfor Byen, i Huset, hvor Liget staaer, efterdi Vejen til denne Kirkegaard er temmeligen lang, og yderligen slem, fremdeles efterdi Præsten ofte maa vente halve Timer paa Liget, og der ikke er noget Huus, hvori han imidlertid kan bjerge sig for ondt Vejrlygt, samt efterdi saadan Jordspaakastelse er analog m. d. Rescriptet af 2 Marts 1759 angaaende Jordspaakastelsen
paa

paa de Liig, som begravet paa Assistentens-Kirkegaarden udenfor Kjøbenhavns Nørreport.

Endskjønt Stedet Gleng eller det forrige Carpsborg, hvis Indbyggere og Rettigheder ere forflyttede til det Sted, som man nu kalder Frederikstads By, for hvis Opkomst Regjeringen har draget den muligste Omforg, ikke længer synes, at kunne ansees for By, eller at være berettiget til sin forrige Handel, saa har dog Magistraten i bemældte Frederikstad Tid efter anden meddeelt Borgerbreve i Gleng m. v. Da Frederikstads Borgere herover have klaget til Stiftamtmanden over Aggershuus Stift, saa har denne indsendt Klagen, med de over samme indhentede fornødne Oplysninger, samt sin egen Betænkning derom, til Cancelliets Foranstaltning. Dette Collegium har ført Brevverling med General-Toldkammeret desangaaende, og derpaa, under 7 April, tilskrevet ovenmældte Stiftamtmand, at da Frederikstads Byes Privilegier ikke forbeholde Gleng eller Carpsborg nogen af sine gamle Rettigheder, og den Handel, som føres i Gleng, maa være skadelig for Frederikstad; men de Handlende i Gleng, desuagtet, ej kunde fratages de Borgerbreve, som ere dem meddeelte, eller hindres fra, at udøve den Rettighed, hvoraf de ere i lovlig Besiddelse, saa

1) maa der ikke for Fremtiden af Frederikstads Magistrat antages nogen Handlende i Gleng eller det forrige Carpsborg;

2) men

- 2) men det maa dog være de nærværende Handlende i Sleng tilladt, at vedblive den dem, af Frederikstads Magistrat, bevilgede Høker-Handel;
- 3) hvorimod ingen af de i Sleng boende Handlende maa besatte sig med anden Handel, end Høkeri, under Straf af deres Borgerrets Fortabelse, og derhos
- 4) skulde disse Handlende være underkastede Frederikstads Pignings-Borgeres Ansættelse til Bykats Svarelse paa den anordnede Maade.

Da Sørenskriveren paa Færserne, efter indkommen Beretning, har vegret sig ved at afholde Besigtelses-Forretning over en paa Marken dødsunden Mand af Thorshavns Garnison, saa har Cancelliet, under 10 d. M. tilmaødt Stiftamtmanden over Sjælands Stift, at, da Sørenskriveren, i Følge Rescriptet af 20 Aug. 1790 § 6, beklæder i den militaire Ret samme Post, som ellers Regiments- og Garnisons-Auditeurerne ved de militaire Retter i Almindelighed, saa følger deraf, at det bliver hans Pligt, at afholde deslige Besigtelses-Forretninger, naar den Afdøde har været militair, men i Tilfælde af, at denne har været en civil Person, skal Fogden holde Forretningen.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Sognekalbet i Stubbekjøbing og Anneret Maglebrænde paa Falster,

314 Rdlr., hvoraf svares Afgiøvt til den residerende Capellan; Ringsager Sognekalb i Aggershuus Stift, 600 Rdlr.; Sognekalbet til Harring og Stagstrup Menigheder i Aalborg Stift, 278 Rdlr., hvoraf svares aarligen 160 Rdlr. til den entledigede Sognepræst Hr. Høyer.

Befordringer.

Under det danske Cancellie: Den 10 April er Cand. theol. C. N. Meldahl antagen til at forrette Prædike-Embedet i det harboeske Fruekloster i Kjøbenhavn; den 13 s. M. er Personel-Capellan M. Dahlstrøm confirmeret, at være Sognepræst for Avernachøe under Gyens Stift, og Cand. jur. A. B. Wenken bestiftet til Notarius og Adjunctus ved Kjøbenhavns Universitets juridiske Facultet.

Under Finance-Collegium: Den 4 April er den constituerede Zahl-Casserer Schast i Christiania udnævnt til Zahl-Kasserer sammesteds, og Copiist A. Jensen ligesaa til Fuldmægtig ved den norske Zahl-Kasse.

Under Oekonomie- og Commerce-Collegium: Den 4 April er Sognesfoged H. Springer udnævnt til Branddirecteur i Amtet Segeberg, og Huusfoged M. J. Goldbeck til Branddirecteur i Amtet Neumünster.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Numer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.